

PROJECTE DE CONVIVÈNCIA

INSTITUT ESCOLA COMA-RUGA

Índex

1. Introducció
2. Objectius generals
3. Nivells d'actuació i contingut
4. Contextualització i Projecte Educatiu
5. Diagnosi i concreció d'actuacions
 - 5.1 Valors i actituds
 - 5.1.1 Coeducació
 - 5.1.2 Educació Intercultural
 - 5.1.3 Educació per la pau
 - 5.1.4 Educació socioemocional
 - 5.1.5 Educar en el respecte
 - 5.1.6 Educar en la gestió positiva dels conflictes
 - 5.1.7 Educar en l'esforç i la responsabilitat
 - 5.1.8 Inclusió
 - 5.2 Resolució de conflictes
 - 5.2.1 Absentisme
 - 5.2.2 Conflictes greus
 - 5.2.3 Gestió i resolució positiva dels conflictes
 - 5.3 Gestió de centre
 - 5.3.1 Acollida
 - 5.3.2 Comunicació
 - 5.3.3 Norma
 - 5.3.4 Participació
6. Consideracions finals

1. Introducció.

En el marc d'una societat complexa i culturalment diversa, entenem la convivència com allò que permet el desplegament de relacions sanes amb un mateix o una mateixa, i amb les altres persones, fomentada en la dignitat humana i amb el respecte als Drets Humans.

La Resolució ENS/585/2017, de 17 de març, per la qual s'estableix l'elaboració i la implementació del Projecte de Convivència en els centres educatius dins el marc del Projecte Educatiu de Centre, fa palès que conviure significa viure plegats, compartir objectius i en bona relació. La convivència demana la formació integral de la persona i es fonamenta en els valors de la pluralitat, la participació democràtica, la inclusió social, la igualtat d'oportunitats, el respecte a la diferència, la gestió positiva de conflictes i la cultura de la pau. La convivència comporta una consciència de la pròpia identitat que implica l'acceptació de l'altre i un sentit de pertinença i contribució personal a la societat.

L'escola és el reflex de la societat i, alhora, un espai privilegiat on tots els ciutadans i ciutadanes adquireixen uns coneixements i uns hàbits de socialització i de relació amb els altres. Un dels seus objectius bàsics ha de ser ensenyar i aprendre a viure i conviure; ha de fomentar la convivència, tant a l'interior del centre educatiu com al seu entorn immediat.

Per tal de desenvolupar el Projecte Educatiu de Centre en matèria de convivència, els centres educatius han de dotar-se d'un Projecte de Convivència on es reflecteixin les accions que el centre educatiu desenvolupa per capacitar tot l'alumnat i la resta de la comunitat escolar per a la convivència i la gestió positiva dels conflictes. Aquestes accions han d'anar adreçades a la millora de la convivència a l'aula, al centre o a l'entorn, en el benentès que la permeabilitat entre aquests tres àmbits d'intervenció afavoreix la transferència d'aprenentatges, valors, actituds i hàbits relacionals. També recull els mecanismes que el centre estableix a l'hora de resoldre els conflictes i de crear una atmosfera de treball i convivència segura i saludable.

El present Projecte de Convivència és un document viu que es manté ferm però que haurà de ser modificat, actualitzat i/o implementat sempre que sigui necessari, amb l'objectiu de que sempre doni resposta a les necessitats del moment, amb la voluntat que sempre sigui una eina per assolir el nostre objectiu principal en relació a la convivència al centre.

2. OBJECTIUS GENERALS

Tal i com explicita la Resolució ENS/585/2017, de 17 de març, el Projecte de Convivència té com a missió contribuir al màxim desenvolupament personal, acadèmic i social de tot l'alumnat. Per a la consecució d'aquest fi, s'estableixen els següents objectius generals, que nosaltres volem concretar d'aquesta manera:

- Elaborar un projecte de convivència global amb la participació, la implicació i el compromís de tota la comunitat educativa.

PROPOSTA DOBJECTIUS ESPECÍFICS	EXEMPLES D'INDICADORS
Sensibilitzar la comunitat escolar de la necessitat d'elaborar un Projecte de convivència amb la implicació i el compromís de tots els agents educatius.	<ul style="list-style-type: none"> • Relació d'actuacions de sensibilització per a cada sector de la comunitat escolar
Crear els espais necessaris per afavorir la participació dels diferents sectors de la comunitat en l'elaboració del projecte.	<ul style="list-style-type: none"> • Existència de comissions mixtes entre els diferents sectors de la comunitat escolar per a l'elaboració del Projecte de convivència
Incrementar la formació de la comunitat escolar en relació amb la convivència.	<ul style="list-style-type: none"> • Oferta d'accions formatives en matèria de convivència adreçades als diferents sectors de la comunitat escolar • Percentatge de professorat format en temes de convivència

- Ajudar cada alumne/a a relacionar-se amb si mateix, amb els altres i amb el món.

PROPOSTA DOBJECTIUS ESPECÍFICS	EXEMPLES D'INDICADORS
Potenciar les competències socioemocionals.	<ul style="list-style-type: none"> • Inclusió en el currículum d'accions per potenciar les competències socioemocionals de l'alumnat • Inclusió en el Pla d'acció tutorial d'actuacions per desenvolupar les competències socioemocionals de

	l'alumnat
<p>Potenciar les habilitats i competències necessàries per a la gestió positiva dels conflictes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inclusió en el Pla d'acció tutorial d'actuacions per treballar la gestió positiva dels conflictes • Relació d'estratègies del centre que afavoreixen la gestió positiva dels conflictes (racó de diàleg, servei de mediació, tutoria compartida, pràctiques restauratives, etc.)
<p>Educar infants i joves en el desenvolupament d'uns valors instrumentals (respecte, esforç, responsabilitat, etc.) que els permetin formar-se com a futurs ciutadans responsables i compromesos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Relació d'actuacions orientades a l'educació en valors • Relació d'actuacions que promouen l'ajuda entre iguals en el centre
<p>Potenciar la competència social i ciutadana de l'alumnat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inclusió en el currículum d'accions orientades a potenciar l'anàlisi crítica i la presa de decisions • Inclusió en l'acció tutorial d'accions orientades a potenciar l'anàlisi crítica i la presa de decisions
<p>Educar en el valor de la norma i potenciar la participació de l'alumnat en la seva elaboració.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inclusió en l'acció tutorial d'accions orientades a educar sobre el valor de la norma per a la convivència • Participació de l'alumnat en l'elaboració de les normes d'aula en el marc de l'acció tutorial

- Potenciar l'equitat i el respecte a la diversitat de l'alumnat.

PROPOSTA DOBJECTIUS ESPECÍFICS	EXEMPLES D'INDICADORS
<p>Garantir l'òptima incorporació dels nous membres de la comunitat escolar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Existència i difusió de protocols d'acollida de qualsevol membre de la comunitat escolar (alumnat, famílies, professorat, PAS, etc.) • Ús d'enquestes per valorar el grau de satisfacció del procés d'acollida, adreçades als diversos sectors de la comunitat • Relació d'activitats en el marc de l'acció tutorial per a l'acollida del nou alumnat (activitats de presentació del centre, alumnes padrins, activitats inter-etapes, etc.)
<p>Promoure una cultura inclusiva que respecti i valori les diferències en un marc de valors compartits.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Relació d'estratègies metodològiques a l'aula que afavoreixen la interrelació dels alumnes • Relació d'accions orientades a fomentar el coneixement mutu • Relació d'accions per visibilitzar les diferents cultures existents al centre • Existència d'una orientació acadèmica i professional no estereotipada per raons de gènere, origen o altres condicions personals i/o socials
<p>Potenciar l'educació intercultural.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Incorporació de la perspectiva intercultural a les àrees o matèries del currículum • Relació d'accions per visibilitzar la diversitat existent al centre

<p>Prevenir l'absentisme i facilitar la reincorporació de l'alumnat absentista.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Índex d'absentisme • Índex d'abandonament escolar • Existència d'un protocol d'absentisme i acompanyament a l'escolarització d'àmbit comunitari en coordinació amb l'administració local i altres serveis
<p>Promoure la participació de l'alumnat en les activitats complementàries, extraescolars i de lleure educatiu de l'entorn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Percentatge d'alumnes que realitzen activitats complementàries en el centre educatiu • Percentatge d'alumnes que realitzen activitats extraescolars en el centre educatiu • Percentatge d'alumnes que realitzen activitats de lleure en el centre educatiu <p>Normalment el funcionament d'aquests punts estarien en marxa. Les restriccions COVID els limiten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inclusió en el Pla d'acció tutorial de la difusió a l'alumnat i les seves famílies de l'oferta de lleure educatiu de la zona

- Fomentar la cultura del diàleg com a eina bàsica en la gestió del conflicte.

PROPOSTA DOBJECTIUS ESPECÍFICS	EXEMPLES D'INDICADORS
<p>Sensibilitzar la comunitat escolar en la importància del valor del diàleg i la gestió positiva dels conflictes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Relació d'actuacions de sensibilització portades a terme en el centre
<p>Organitzar el servei de mediació al centre amb la participació dels diferents membres de la comunitat escolar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Existència d'un servei de mediació en el centre (Peacemaker). • Col·laboració del centre amb els serveis de mediació comunitària

- Fomentar una cultura de la pau i la no-violència, juntament amb els valors que fan possible preservar i enriquir la vida de totes les persones.

PROPOSTA DOBJECTIUS ESPECÍFICS	EXEMPLES D'INDICADORS
Participar en iniciatives i projectes compromesos en la cultura per a la pau.	<ul style="list-style-type: none"> • Relació d'iniciatives en les quals participa el centre
Formar les persones perquè siguin capaces d'informar-se, entendre i analitzar críticament situacions de conflicte social, de violència i de pau.	<ul style="list-style-type: none"> • Incorporació en el currículum de continguts sobre els drets humans i la comprensió crítica del món
Elaborar una estructura organitzativa i una gestió de recursos que afavoreixin la convivència i el clima escolar.	<ul style="list-style-type: none"> • Existència de mesures per a l'acció tutorial compartida dins els equips docents (cotutories, tutors referents, etc.)
Afavorir els canals de comunicació del centre educatiu com a elements facilitadors de la convivència i el clima escolar.	<ul style="list-style-type: none"> • Relació d'eines i canals de comunicació del centre que afavoreixin la comunicació entre els diversos sectors de la comunitat escolar (fòrum virtual, correu electrònic, taulell de novetats, bústia de suggeriments i reclamacions, intranet de centre, etc.) • Relació d'estratègies de projecció i comunicació externa del centre (revistes, webs, blocs, etc.)

L'escola ha de procurar l'assoliment permanent d'aquests objectius i ha de planificar les actuacions que vetllaran per desenvolupar-ho amb èxit. En aquest sentit, amb l'elaboració d'aquest Pla de convivència, l'escola pretén unificar els documents i les bones pràctiques que ja s'estan aplicant per millorar el marc de la convivència escolar i amb l'entorn i es plantejaran nous objectius que s'hauran d'integrar en els propers Plans Anuals i valorar el seu grau d'impacte en les Memòries Anuals.

3. NIVELLS D'ACTUACIÓ I CONTINGUT

El Projecte de Convivència respon a un plantejament integral i global de la convivència, partint d'un procés d'aprenentatge col·lectiu i amb una organització que gestioni, articuli i doni sentit tant a les actuacions com als processos.

A aquest efecte, el Projecte de Convivència ha de contemplar mesures i actuacions relacionades amb cadascun dels nivells d'actuació següents:

- Nivell preventiu. Valors i actituds convivencials: Mesures i actuacions orientades a desenvolupar en l'alumnat aquelles actituds i valors propis de la competència social i ciutadana que contribueixin a fer-lo competent en la relació amb si mateix, amb els altres i amb el món.
 - Coeducació
 - Educació Intercultural
 - Educació per la pau
 - Educació socioemocional
 - Educació en el respecte
 - Educació en la gestió positiva dels conflictes
 - Educació en l'esforç i la responsabilitat
 - Inclusió

- Nivell d'intervenció. Resolució de conflictes: Mesures i actuacions que han de permetre a la comunitat escolar abordar de manera positiva la gestió i resolució de conflictes. Així mateix, el Projecte de Convivència recull els processos que s'hauran d'articular en cas d'incompliment de les normes concretades en les Normes d'Organització i Funcionament del Centre (NOFC) i d'acord amb la normativa vigent.
 - Absentisme
 - Conflictes
 - Gestió i resolució positiva dels conflictes

- Nivell organitzatiu i de gestió de centre: Mesures, actuacions i marc organitzatiu que han de permetre al centre educatiu gestionar, facilitar i articular tant les actuacions com els processos necessaris per treballar a favor de la convivència.
 - Acollida
 - Comunicació

- Estructura i gestió de recursos
- Norma
- Participació

4. CONTEXTUALITZACIÓ I PROJECTE EDUCATIU

• CONTEXT INTERN I EXTERN

L'Institut Escola Coma-ruga (nom provisional) neix aquest curs 2020-21 de la fusió de les dues escoles del barri marítim de Coma-ruga i que creix assumint també els cursos de l'ESO que promocionen de les pròpies escoles Pla de Mar i Els Secallets. Aquest curs iniciem la nostra història com centre de doble línia (2 cursos triplicats) i dos primers de la ESO. A cada curs futur, creixerem progressivament implantant els cursos que pujaran de l'ESO.

L'alumnat està ubicat als dos edificis de les escoles del barri ja que l'edifici únic només és un projecte de futur, sense data concreta, que s'ubicarà a la futura zona educativa de Coma-ruga i partint de l'edifici de l'antiga escola Pla de Mar.

Per tal d'assumir aquesta situació provisional de la manera més adequada, tot i les condicions poc favorables, es va prendre la decisió de fusionar tot l'alumnat i repartir-lo en els dos edificis de la següent manera:

EDIFICI VERD:

Comunitat de Petits: Educació infantil P3, P4 i P5

Comunitat de Mitjans: Educació primària 1r, 2n i 3r

EDIFICI BLAU:

Comunitat de Grans: Educació primària 4t i 5è

Comunitat Sènior: Educació primària i Educació secundària 6è i 1r ESO

El centre està situat al nord del barri marítim de Coma-ruga i recull, preferentment, l'alumnat dels barris marítims de Coma-ruga, Sant Salvador i El Francàs, a més de les urbanitzacions Torreblanca, Mas Astor, El Romaní i Mas Borràs. El barri de Coma-ruga està allunyat del nucli urbà principal (El Vendrell). La seva població presenta unes característiques concretes derivades per aquesta ubicació en gran mesura:

- Pocs àmbits públics de trobada: molts habitatges buits durant l'hivern i població dispersa al llarg del curs escolar.
- Necessitat de desplaçaments habituals al Vendrell per la manca de diversificació d'oferta en el propi barri marítim: serveis municipals, serveis mèdics, comerços, activitats esportives, culturals, d'oci, etc.

- Hi ha un servei d'autobús municipal que cobreix els trajecte a totes les hores d'entrada i sortida de l'escola.

Altres peculiaritats rellevants: Cal tenir en compte la tradició cultural de la població del Vendrell amb grans figures artístiques: Pau Casals (músic), Àngel Guimerà (poeta i dramaturg), Apel·les Fenosa (escultor) que deixen tradició artística. També dels espais on gaudir d'aquesta cultura: Auditori Pau Casals, Museus, Sales d'exposicions, Biblioteques, Escoles de Música, etc.

Aquest primer curs com Institut Escola hem tingut una matrícula de nova incorporació de: 285 alumnes d'un total de 497. Val a dir que es tracta d'un barri amb molta matrícula viva durant tot el curs, amb totes les conseqüències que aquest fet comporta.

Aquest curs és molt diferent al que havíem planificat com primer curs de l'Institut escola, està marcat i organitzat segons el **"Pla d'actuació per al curs 2020-2021 per a centres educatius en el marc de la pandèmia"** per COVID-19. Un curs 20-21 marcat per les mesures de seguretat i prevenció però també marcat en objectius; pal·liar les conseqüències del confinament patit pels infants i la societat en general el curs 19-20.

- **EL PROJECTE EDUCATIU**

Segons la nostra mirada pedagògica el docent no és el centre de l'educació sinó que es converteix en un guia de les intel·ligències col·lectives, en les quals l'alumnat en col·laboració amb els seus iguals, de forma activa, pràctica, reflexiva i responsable, construeix el seu coneixement.

El docent guia tot el procés d'aprenentatge de cada alumne: diagnostica els problemes, formula metes, ajuda en les dificultats que en puguin sorgir i avalua l'aprenentatge.

Ser docent guia implica orientar a l'alumnat en la realització del seu treball individual. Capacitar-los per què aprenguin per si mateixos, per què aprenguin a aprendre i per què aprenguin a pensar.

- "Les mans del nen són el seu millor mestre". Maria Montessori.
- Totes les persones són propietàries de vuit classes d'intel·ligència, tot i que cadascú destaca més en unes que en altres, no sent cap de les vuit més importants o valuoses que les altres. Howard Gardner.

- Cada cervell és diferent. L'educació és l'habilitat per modelar-lo. David Bueno.
- Si no creus que tots els alumnes poden aprendre, no siguis mestre. Neus Sanmartí
- Treballem a partir de l'interès, la motivació i l'estil d'aprenentatge de cada alumne.
- No treballem amb llibres de text.
- El nostre alumnat pot escollir allò que vol estudiar i investigar, segons els seus interessos i inquietuds.
- Es presenten propostes obertes que permeten encabir els diferents graus de maduresa, d'aprenentatge, d'habilitats, de capacitats, fomentant la inclusió de tots els infants.

Pedagogia centrada en l'infant, en els processos educatius i emocionals i no tant en els objectius o en l'assoliment de resultats acadèmics.

La nostra mirada educativa és la que s'exposa durant tot el document. Aquest curs, malauradament, ha calgut adaptar-la a la nova situació provocada per la COVID.

Per tal de poder establir un espai adequat i afavoridor d'aquest tipus de dinàmiques podríem definir de manera teòrica tres preceptes bàsics que han de poder donar-se en aquest context: un entorn preparat; un ambient relaxat i l'activitat espontània dels infants:

1. **Entorn preparat:** Les diferents propostes educatives i lúdiques han de estar ben organitzades, delimitades, amb els materials adequats i han de ser suficientment enriquidores i atractives pels infants així com adaptades a diferents rangs d'edat i de maduració.
2. **Ambient relaxat:** Una de les funcions principals de l'educador/ora és la de promoure i vetllar per aconseguir i mantenir en tot moment un ambient relaxat, segur i respectuós envers els infants, els adults, els materials i l'espai. L'educador/ora és doncs una part activa i essencial dins de la configuració de la proposta, de la dinàmica existent entre els infants i en la cura de l'espai i de l'ambient general de treball i d'interacció.
3. **Activitat espontània:** L'infant ha de poder moure's amb llibertat, ha de poder decidir en tot moment l'activitat o dinàmica a la que vol participar i decidir en quin moment retirar-se o simplement convertir-se en observador. L'infant ha de tenir clares quines són les normes de

funcionament de cada espai i cada activitat i així poder adaptar-se correctament a allò que se li demana.

La nostra visió envers els deures: Han de ser petites tasques de matemàtiques o llengua (primària) explicades prèviament a l'aula i que donen continuïtat al que s'hi ha treballat. L'alumnat ha de ser capaç de fer-los autònomament. Per tal que l'alumnat s'organitzi el temps i pugui fer altres tasques o activitats de l'àmbit familiar, les feines es programen amb una setmana per dur-les a terme.

L'alumnat també es prepara les conferències o els projectes de recerca a casa, i la seva implicació està adaptada a les seves capacitats/necessitats.

Si vols construir un vaixell, no comencis per buscar fusta, tallar llistons o distribuir la feina. Evoca primer en els homes i dones l'anhel de la mar lliure i ample.

Saint Eixupery

- **EL PROJECTE DE DIRECCIÓ**

Document complert penjat a la pàgina web del centre.

5. Diagnosi i concreció d'actuacions

5.1 VALORS I ACTITUDS

5.1.1 COEDUCACIÓ

La coeducació és l'acció educativa fonamentada en el reconeixement de les potencialitats i individualitats de les nenes i els nens, i de les noies i els nois, independentment del seu sexe, orientació afectivosexual, identitat o expressió de gènere, potenciant així la igualtat real d'oportunitats.

La coeducació cerca l'eliminació de tota mena de discriminació per raó de gènere, sexe o orientació afectivosexual i el respecte de la diversitat de l'alumnat.

La coeducació proporciona, tant a l'alumnat com al professorat i a tota la comunitat educativa, estratègies que poden modificar les relacions de poder, d'abús i de limitacions estereotipades per a cada gènere i transformar-les en relacions més justes i plurals.

Una bona acció coeducadora, tant en l'àmbit de centre com d'aula i entorn, és fonamental per prevenir la violència masclista o per motius d'orientació afectivosexual, d'identitat o d'expressió de gènere, per reduir conductes de risc i per facilitar la detecció prematura de relacions abusives.

5.1.2 EDUCACIÓ INTERCULTURAL

L' Educació intercultural és una resposta pedagògica a l'exigència de preparar a la ciutadania perquè pugui desenvolupar-se en una societat plural i democràtica. Té com a finalitat última la igualtat en drets, deures i oportunitats de totes les persones i el dret a la diferència en un marc de valors convivencials compartits, tot promovent espais de relació i inclusió. Així mateix, promou l'ús de la llengua catalana en un marc plurilingüe com un element de cohesió i igualtat d'oportunitats.

Les societats actuals es caracteritzen per una alta complexitat i pluralisme. De la bona gestió d'aquesta pluralitat en depèn, en part, el grau de cohesió i inclusió. L'educació per a la convivència s'ha de basar en les relacions de confiança i reconeixement mutu. No és suficient partir d'un context de tolerància, ja que aquest concepte no implica necessàriament reconèixer i valorar a l'altre, ni tampoc obre la porta a una construcció compartida basada en el diàleg i la convivència.

És necessari promoure un currículum intercultural que proporcioni aquelles habilitats i capacitats que ens permeti viure i conviure en una societat plural. També cal que acompanyem bé el nostre alumnat en la construcció de la seva pròpia singularitat o identitat, una identitat de pertinença múltiple amb arrels i sentit de pertinença al territori, combinant diferents elements culturals i lingüístics, capaços d'adoptar criteris que ajudin a prendre decisions i a gestionar complexitats.

És important promoure un marc de valors i elements compartits que configuren també una identitat col·lectiva. En aquest sentit cal remarcar allò que ens fa més iguals que diferents i promoure els valors i drets propis d'una societat democràtica. Així mateix hem d'entendre la llengua catalana no només com un element d'igualtat d'oportunitats sinó també com un element de cohesió.

5.1.3 EDUCACIÓ PER LA PAU

L'educació per la pau té com a objectiu fomentar una cultura de pau i no-violència, juntament amb els valors que fan possible preservar i millorar la vida de totes les persones.

Si considerem la pau no només com a no-violència, no-guerra, sinó com un estat de convivència en què les persones puguin establir entre elles relacions d'harmonia, bo i formant societats lliures i equitatives, l'educació per a la pau està conformada per tots els valors, comportaments, pràctiques,

actituds, sentiments i creences que acaben construint la pau, que esdevé un valor ètic social per ella mateixa.

La convivència és el valor primordial de tota societat desenvolupada que conrea la pau, és a dir, d'aquella societat que assumeix el conflicte com a oportunitat i utilitza el diàleg per resoldre les qüestions que es poden plantejar quotidianament.

5.1.4 EDUCACIÓ SOCIOEMOCIONAL

Entenem per educació socioemocional la que permet capacitar de conèixer i reconèixer les pròpies emocions i les dels altres, i saber expressar-les, utilitzar-les i gestionar-les de manera positiva. Això permet adquirir unes adequades actituds personals que ajudaran a establir i mantenir bones relacions amb els altres i a viure en societat.

L'educació socioemocional ha de facilitar també el treball cooperatiu i la gestió positiva dels conflictes, de tal manera que es contribueixi a generar un bon clima de convivència. En aquest sentit, un ambient relacional positiu, amb vincles de confiança i suport, pot facilitar que l'aprenentatge sigui més significatiu, interessant i engrescador i, consegüentment, l'èxit educatiu de tots els nens i les nenes.

Pretén potenciar el desenvolupament de les competències socioemocionals com a element essencial per a la formació integral dels alumnes.

L'objectiu de l'adquisició d'aquestes competències és la presa de consciència d'un mateix i la millora de les condicions de les relacions interpersonals i, per tant, de la convivència dins els centres educatius. Disposar de mecanismes per millorar les competències socioemocionals dels alumnes, com per exemple l'empatia per ser capaç de posar-se en el lloc de l'altre o bé l'assertivitat per fer front a la pressió de grup, els ajudarà a conviure positivament i a gestionar els conflictes en un marc de respecte i de valors democràtics. També pot facilitar la prevenció de l'assetjament, de conductes violentes o de la pertinença a grups de risc.

5.1.5 EDUCAR EN EL RESPECTE

El respecte s'entén com l'actitud de reconeixement dels drets de les persones i la valoració de la seva identitat, opinió i manera de pensar, i constitueix el principi bàsic per viure i conviure en

societat. La manca de respecte pot generar conflictes en tots els àmbits: personal, familiar, escolar, etc.

En les relacions humanes, el respecte es manifesta en una forma de mirar i de tractar els altres. La persona respectuosa és atenta i s'apropa als altres, però mantenint una certa distància, sense envair-la. En aquest sentit, el respecte es troba a les antípodes de la indiferència (la distància absoluta) i de la violència (la manca total de distància). En una societat diversa, rica i intercultural, cal apostar pel diàleg com a forma bàsica de respecte. El diàleg autèntic es fonamenta en una actitud d'interès envers l'altre i tot allò que ens pot aportar.

Tot i la seva importància, malauradament, sovint trobem actituds ben diferents al carrer, als mitjans de comunicació o als entorns escolars, com la manca de diàleg, crits, insults, indiferència... Des dels centres educatius cal oferir models positius i tenir el respecte com a component transversal de totes les activitats.

Per fer possible una bona convivència, és necessari potenciar el respecte cap a un mateix, cap als altres i cap al medi on vivim.

Respectar-se un mateix és atendre i satisfer les pròpies necessitats, conèixer i valorar les pròpies qualitats i valors, i acceptar els errors. Només aprenent a respectar-se un mateix es pot respectar, valorar i acceptar les diferències i els errors dels altres. És convenient, doncs, que des dels centres educatius es promogui entre l'alumnat que el respecte a un mateix no ha de dependre de l'opinió o el reconeixement dels altres. Una bona autoestima permet a l'alumnat ser positiu, tenir confiança en si mateix i en els altres, la qual cosa facilita els aprenentatges, les relacions socials i proporciona benestar.

Educar en el respecte suposa l'acceptació i el reconeixement de les altres persones, dels seus drets i la seva forma de pensar. En els centres educatius s'han d'establir unes normes clares que garanteixin el respecte entre tots els membres de la comunitat escolar. També s'ha de garantir l'expressió de les opinions i creences en un marc de llibertat i respecte, evitant qualsevol tipus de discriminació per motius de discapacitat física o psíquica, origen ètnic, racial o nacional, sexe, identitat de gènere o orientació afectivosexual.

Cal una atenció especial al reconeixement i el respecte que els alumnes han de tenir cap als professors i les famílies. En aquest sentit és important fer veure a les famílies la importància de

mantenir el respecte mutu i els beneficis que aporta als seus fills el respecte cap als docents i altre personal de l'escola.

Finalment, s'ha de fomentar el valor del respecte envers el món: ensenyar l'alumnat a valorar i tenir cura del seu entorn més proper, la natura i el medi ambient.

Per a tal fi, cal implicar l'alumnat en la cura dels materials (llibres, estris, agenda, etc.) i del espais comuns, tant del centre (aules, passadissos, menjador, etc.) com de l'entorn (places, carrers, mobiliari, etc.).

De la mateixa manera cal potenciar la sostenibilitat, en el sentit de proveir el millor possible el present sense posar en perill els recursos del demà, i el respecte al medi ambient desenvolupant programes o projectes com la reutilització de materials escolars i llibres, el reciclatge de materials, la reducció del consum energètic (aigua dels lavabos, llums innecessàries, etc.).

En el marc del Projecte de Convivència, el respecte entre els diversos membres de la comunitat educativa constitueix un valor fonamental per tal d'aconseguir un bon clima de centre i l'èxit educatiu de tot l'alumnat.

5.1.6 EDUCAR EN LA GESTIÓ POSITIVA DELS CONFLICTES

Definim el conflicte com una situació en la qual dues o més persones estan en desacord perquè els seus interessos són incompatibles o bé els perceben així.

L'educació en la gestió positiva dels conflictes té com a objectiu primordial proporcionar a l'alumnat les eines, les estratègies i les habilitats necessàries per entendre el conflicte com una oportunitat d'aprenentatge i gestionar-lo de manera constructiva per tal de transformar-lo eliminant els factors violents.

La mediació és un procés de gestió positiva de conflictes. Parteix del fet que, quan es produeix un conflicte, no es tracta de guanyar o perdre, sinó d'intentar arribar a un acord consensuat i cooperatiu entre les dues parts amb l'ajuda d'un tercer.

Des de l'àmbit educatiu cal dotar els alumnes d'eines preventives i de gestió davant el conflicte, és a dir, proporcionar-los habilitats i estratègies que els permetin evitar, si és possible, l'aparició de conductes o situacions violentes. Aquest procés educatiu té una vessant individual i una de grupal.

A nivell individual, l'objectiu serà el desenvolupament de les competències necessàries per gestionar els conflictes positivament, de manera autònoma i responsable.

A nivell grupal, caldrà promoure la cohesió del grup, la comunicació, la presa de decisions de manera consensuada i el treball cooperatiu per tal de potenciar un clima que faciliti les relacions interpersonals.

En el cas que, malgrat les mesures preventives i proactives, el conflicte persisteixi, pot ser necessari posar en marxa estratègies d'intervenció en què participin terceres persones que creïn un espai i un clima adequats i que facilitin la comunicació.

5.1.7 EDUCAR EN L'ESFORÇ I LA RESPONSABILITAT

L'esforç és la capacitat que tenim de treballar durant un temps continuat per aconseguir uns objectius determinats. En l'àmbit escolar, l'esforç constitueix la base fonamental perquè l'alumnat obtingui un major rendiment. El valor de l'esforç els ajudarà a ampliar al màxim les capacitats que porten dins per obtenir uns millors resultats. També els permetrà vèncer i superar els obstacles en els diferents àmbits de la seva vida.

Entenem per responsabilitat la capacitat de dur a terme els compromisos adquirits i d'assumir les conseqüències dels propis actes. En l'àmbit escolar, es tractaria doncs d'aconseguir que l'alumnat es comprometí en el seu propi procés d'aprenentatge, és a dir, que sabés quins són els seus deures i dur-los a terme de la forma més autònoma possible.

Sovint, els infants i joves, influïts pels mitjans de comunicació, pensen que l'èxit es pot aconseguir de forma fàcil i ràpida, a partir de la sort o d'altres circumstàncies. Cal que contrarestem aquesta falsa idea de l'èxit fàcil i continuem incidint en el fet que les fites o objectius només es poden assolir a partir de l'esforç, la responsabilitat i la capacitat de superació.

Dins l'entorn escolar, l'esforç i la responsabilitat s'han de concretar en el compromís de l'alumnat amb el seu propi procés d'aprenentatge. En aquest sentit, la responsabilitat comporta establir uns objectius, comprometre's i esforçar-se per tal d'assolir-los. També ha d'implicar la consolidació de l'hàbit d'estudi, tant a l'escola com a casa, així com el fet d'aprendre a compaginar el temps d'oci amb el de les obligacions. Cal tenir en compte que l'esforç és el resultat d'un procés en el qual també intervé la motivació perquè l'alumnat assoleixi els seus objectius. Conèixer els seus interessos i despertar la seva motivació facilita aquest procés.

L'esforç no sempre és garantia d'èxit, les diferents capacitats i habilitats que puguin tenir el nostres alumnes també són factors decisius. Per aquest motiu, cal ajudar l'alumnat perquè conegui i assumeixi les pròpies limitacions i toleri la frustració quan no assoleixi les seves fites. A més, els resultats de l'esforç no sempre són visibles a curt termini i cal engrescar-los perquè siguin constants.

És important també fer veure a les famílies la importància de l'esforç i la responsabilitat com un mitjà per aconseguir l'assoliment en general de qualsevol objectiu i en concret dels escolars.

D'altra banda, en l'àmbit social, cal prendre consciència que tots plegats formem part d'una societat que fomenta una sèrie de drets, però que també exigeix el compliment d'un seguit de deures i responsabilitats. En aquest sentit, convé que en els centres educatius s'incideixi en la necessitat d'implicar l'alumnat en el món en què viu, de convertir-los en ciutadans actius i compromesos.

5.1.8 INCLUSIÓ

L'educació inclusiva és aquella que ofereix a tots els infants i joves altes expectatives d'èxit educatiu, independentment de les seves característiques, necessitats o discapacitats, i l'oportunitat de créixer i aprendre conjuntament compartint experiències i situacions d'aprenentatge. L'educació inclusiva és juntament amb la cohesió social un dels principis fonamentals del sistema educatiu català.

La inclusió suposa una millora evolutiva respecte a la idea d'integració. Quan es parla d'integració es pretén facilitar a l'alumnat els suports necessaris perquè pugui participar en el programa del centre educatiu. Es posa l'accent, doncs, en l'adaptació de l'alumnat al centre i a l'entorn. La inclusió pretén que siguin els mateixos centres educatius els que ens adaptem a la diversitat de

l'alumnat que tenim escolaritzat. Això implica identificar les barreres que dificulten l'aprenentatge, la socialització i la participació de l'alumnat i cercar-les, eliminar-les o minimitzar-les.

Un model d'escola inclusiva és el requisit previ i indispensable per a la construcció d'una societat inclusiva.

D'acord amb el document "De l'escola inclusiva al sistema inclusiu" publicat pel Departament d'Ensenyament el 2015, parlar d'una educació inclusiva implica concretar els següents principis:

- ✚ El reconeixement de la diversitat com un fet universal.
- ✚ El sistema inclusiu com l'única mirada possible per donar resposta a tots els alumnes.
- ✚ La personalització de l'aprenentatge perquè cada alumne pugui desenvolupar al màxim les seves potencialitats.
- ✚ L'equitat i la igualtat d'oportunitats com a dret de tots els alumnes a rebre una educació integral i amb expectatives d'èxit.
- ✚ La participació i la correponsabilitat per construir un projecte comú a partir del diàleg, la comunicació i el respecte.
- ✚ La formació del professorat per promocionar oportunitats de creixement col·lectiu i per desenvolupar projectes educatius compartits.

En aquest context es defineix l'atenció educativa a l'alumnat com el conjunt de mesures i suports destinats a tots els alumnes, amb la finalitat que avancin en l'assoliment de les competències de cada etapa educativa i la transició a la vida adulta, tot afavorint el seu desenvolupament personal i social, en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.

El sistema educatiu inclusiu promou l'atenció educativa a tots els alumnes i es fixa de forma especial en aquells alumnes amb un risc més gran de marginació o d'exclusió, fet que implica establir un seguiment i una actuació específics de la seva presència, participació i èxit.

La inclusió, més enllà de la provisió de serveis, comporta un canvi en les expectatives d'aprenentatge de tot l'alumnat, un reconeixement de les possibilitats d'aprendre els uns dels altres i un treball interactiu dels professionals per donar respostes adequades a les necessitats de l'alumnat.

Les mesures i els suports per a l'atenció educativa dels alumnes han de preveure el grau d'intensitat que correspongui: mesures i suports universals (adreçats a tots els alumnes), addicionals (per als alumnes que tenen circumstàncies personals singulars o de vulnerabilitat) i intensius (actuacions extraordinàries adaptades a la singularitat dels alumnes amb necessitats educatives especials).

L'educació inclusiva de tot l'alumnat crea nous marcs de convivència i genera noves complicitats que afavoreixen l'equitat i la cohesió social. És un valuós instrument per afrontar un dels reptes de les societats del segle XXI: avançar, col·lectivament, en la igualtat de drets i oportunitats de totes les persones, sense discriminacions per raons d'origen, de sexe o capacitat, des del respecte a l'heterogeneïtat, la coeducació, l'interculturalisme i la relativitat i interactivitat de les necessitats educatives, entre altres principis (Efrém Carbonell 2017).

5.2 RESOLUCIÓ DE CONFLICTES

5.2.1 ABSENTISME

L'absentisme és l'absència reiterada i no justificada, dins l'horari escolar, d'alumnat en edat d'escolarització obligatòria en el centre educatiu on està matriculat.

El terme absentisme s'utilitza per expressar diferents situacions de ruptura escolar. Així, se sol emprar també per indicar situacions de desescolarització o abandonament escolar. És per això que cal aclarir aquests conceptes:

a) No-escolarització: Fa referència al fet que els progenitors o progenitores, els/les titulars de la tutela o els/les guardadors/es d'un infant o adolescent en període d'escolarització obligatòria no gestionin la plaça escolar corresponent sense una causa que ho justifiqui.

b) Abandonament escolar: Implica el cessament indefinit de l'assistència a la plaça escolar corresponent per l'infant o l'adolescent en període d'escolarització obligatòria. L'abandonament suposa una ruptura definitiva amb l'escola i els/les alumnes esdevenen desconeguts/des per a l'escola tot i estar-hi matriculats/des.

c) Desescolarització: Fa referència a aquell alumnat que deixa d'estar matriculat en un centre educatiu.

Mentre que la no-escolarització sol produir-se en les primeres edats, l'abandó escolar i la desescolarització són problemàtiques més presents entre els 12 i els 16 anys.

L'absentisme té un gran ventall, des del puntual fins al crònic. El centre educatiu, amb la xarxa del nostre entorn, hem de tenir en compte els diferents graus i tipus a l'hora de dissenyar protocols d'actuació.

Pel que fa a les causes, en alguns casos, l'absentisme pot expressar una actitud d'estranyament i desmotivació davant l'escola però també pot ser una forma de transgressió de les normes o de desvinculació enfront de la cultura escolar. En qualsevol cas, cal tenir en compte els factors de risc que poden afavorir l'aparició de casos d'absentisme i abandó escolar ja siguin de caràcter personal, familiar, contextual, curricular, etc. i que, a vegades, pot ser resultat d'una combinació d'aquests factors.

Malgrat això, les respostes davant l'absentisme no poden focalitzar-se en l'alumne/a absentista com a problema sinó en l'entorn en què es produeix, incidint i analitzant les causes de l'absentisme més enllà de les intervencions normatives i reactives que poden acabar cronificant-lo. Els centres educatius, si escau, en el marc de la comissió de convivència, establiran un espai de coordinació per al tractament de l'absentisme escolar on participaran professionals externs del centre.

Els plans integrals d'intervenció s'han de situar i entendre en el marc d'una escola inclusiva, acollidora i oberta, lligats a projectes de millora d'estratègies metodològiques i organitzatives adreçades a facilitar la reincorporació de l'alumnat a l'aula.

5.2.2 CONFLICTES GREUS

Els conflictes greus són aquelles conductes tipificades en l'article 37 de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació; entre d'altres, indisciplina, injúries, amenaces, agressions i vexacions personals, danys materials i patrimonials, alteració injustificada i greu de les activitats del centre, possessió de mitjans o substàncies perjudicials per a la salut, etc. Aquestes conductes s'han de considerar especialment greus quan impliquin discriminació per raó de gènere, sexe, raça, naixença o qualsevol altra condició personal o social dels afectats. Els conflictes greus perjudiquen notablement la convivència del centre, perquè generen sentiments d'indefensió, inseguretat i angoixa. Poden afectar qualsevol membre de la comunitat educativa i es poden produir en el propi centre o en el seu entorn immediat.

A més de les conductes greus esmentades amb anterioritat, també cal considerar els casos protagonitzats per agents externs però relacionats d'alguna manera amb el centre, com són les lesions i baralles amb armes blanques, les amenaces i agressions per part de grups juvenils violents, el tràfic de drogues, l'evidència de maltractaments físics i psicològics, l'abús sexual, el vandalisme i els robatoris importants.

Les normes d'organització i funcionament del centre, tal com indica l'article 24 del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, han d'establir les mesures correctores i sancionadores que s'aplicaran davant les faltes o irregularitats comeses pels alumnes, que s'han d'inscriure en el marc de l'acció educativa i han de tenir com a finalitat contribuir a la millora del seu procés educatiu. Per tal de donar resposta a situacions greument contràries a la convivència com l'assetjament, el ciberassetjament, les conductes d'odi i discriminació, la radicalització extremista i els maltractaments i abusos sexuals en l'àmbit educatiu, el Departament d'Ensenyament ha elaborat protocols específics de prevenció, detecció i intervenció que ofereixen un circuit sistematitzat, orientacions i recursos per actuar de manera coordinada i eficaç, garantint la seguretat de tots els membres de la comunitat escolar. Cal destacar la importància de, a més de tenir en compte l'edat de l'alumnat, defugir de la improvisació per poder treballar coordinadament amb els professionals del centre i amb els agents educatius de l'entorn.

Aquests protocols recullen que davant d'un conflicte greu, a més de la sanció corresponent, cal tenir en compte la possibilitat d'utilitzar mesures de reparació o de reconciliació per tal de restablir la confiança entre les persones com, entre d'altres, la mediació escolar, o la realització d'activitats

d'utilitat social per al centre educatiu o per a la comunitat, així com el disseny d'una intervenció educativa que doni suport a les parts implicades en el conflicte, les seves famílies i el grup classe.

5.2.3 GESTIÓ I RESOLUCIÓ POSITIVA DELS CONFLICTES

Els conflictes lleus són un conjunt de conductes contràries a les normes de convivència del centre. Es tracta, majoritàriament, de conductes disruptives a l'aula i situacions de conflicte interpersonal.

Són considerades conductes contràries a la convivència totes les tipificades per l'article 37.1 de la Llei d'Educació, quan no siguin de caràcter greu, i també les faltes injustificades d'assistència a classe i de puntualitat.

Els conflictes lleus són font de malestar i dificulten el dia a dia en el centre. Són conductes a les quals, sovint, cal dedicar molt de temps i esforç, i que tenen efectes negatius sobre el clima relacional i sobre el procés d'ensenyament-aprenentatge. L'adquisició d'estratègies proactives possibilita que l'alumnat sigui competent per resoldre el conflicte en la seva fase inicial i té com a objectiu principal proporcionar a l'alumnat les eines, les estratègies i les habilitats necessàries per entendre el conflicte com una oportunitat d'aprenentatge i gestionar-lo de manera constructiva per tal de transformar-lo eliminant els elements violents. En el cas que, malgrat les mesures preventives i proactives tant a nivell individual com grupal, el conflicte es produeixi o persisteixi, caldrà posar en marxa estratègies d'intervenció. En aquest sentit, les Normes d'organització i funcionament de centre recullen quines són les conductes considerades faltes lleus i determinen les mesures correctores i sancionadores oportunes. Les NOFC tenen un caràcter reparador i restauratiu i, sempre que sigui concordant, poden incloure alguna activitat d'utilitat social per al centre o l'entorn.

D'altra banda, les mesures correctores i sancionadores han de contribuir al procés educatiu dels alumnes de manera que es vetlli per la protecció dels drets dels afectats i s'asseguri el compliment dels seus deures, es garanteixi la continuïtat de les activitats del centre, amb la mínima pertorbació per a l'alumnat i professorat, i s'emprin mecanismes de mediació sempre que sigui pertinent.

5.3 GESTIÓ DE CENTRE

5.3.1 ACOLLIDA

L'acollida és el conjunt sistemàtic d'actituds i actuacions que el centre educatiu posa en funcionament per acompanyar els nous membres de la comunitat escolar, o els que s'incorporen després de processos d'absència, en la vida i la cultura del centre i, alhora, fer-los participants dels projectes que s'hi desenvolupen. El centre educatiu ha d'elaborar un Pla d'Acollida que defineixi els procediments a seguir durant l'arribada de nous membres de la comunitat escolar (alumnes, professorat, famílies, PAS, etc.) i ha de crear una estructura organitzativa que permeti plantejar l'acollida com un procés gradual i seqüenciat en el temps, no quedant restringida a un primer contacte o trobada inicial.

Els processos d'acollida mereixen una atenció especial dins el projecte de convivència de centre perquè, com a primer moment de socialització, poden esdevenir un element clau per a la creació de vincles, per establir un bon clima relacional i per afavorir la implicació en el centre de tots els seus membres. En aquest sentit l'acollida no ha de ser entesa com un fet puntual, sinó com un procés continu al llarg de tota la vida escolar.

Aquests processos van adreçats a l'alumnat i les famílies, al professorat i personal de l'administració i serveis que s'incorpora al centre i a d'altres professionals que hi puguin intervenir, fent una atenció especial a les persones més vulnerables de qualsevol d'aquests col·lectius.

Cal remarcar que és imprescindible tenir en compte l'aspecte emocional de l'acollida inicial, especialment en el cas de l'alumnat nouvingut i de les seves famílies i dels alumnes amb necessitats educatives tant especials com específiques, per tal de facilitar l'arribada a un entorn de relació i d'aprenentatge nou i promoure l'establiment de vincles que facilitaran el procés d'adaptació al nou entorn educatiu.

D'altra banda, l'acollida a les famílies pot marcar la seva futura participació i implicació amb el centre. Perquè les famílies participin del projecte educatiu del centre, cal que el puguin sentir com a propi i ser-ne part activa des d'un primer moment. En aquest sentit, el centre ha de preveure en el seu Pla d'acollida de centre actuacions específiques per a l'acollida de les famílies. A més a més, l'acollida també ha de contemplar mesures en la reincorporació després de llargs processos

d'absència dels alumnes. Per aquest motiu, cal fer un seguiment i acompanyament individualitzat de l'alumnat que es reincorpora al centre i establir les mesures educatives i els compromisos necessaris entre la família, el centre i l'alumnat per garantir una correcta adaptació.

Una bona acollida ha d'afavorir i permetre compartir què es fa en el centre, per què es fa i de quina manera, com i quan poden participar les famílies en tot el procés. A més, és un bon moment per conèixer i compartir les expectatives, necessitats, responsabilitats... d'ambdues parts i iniciar els primers compromisos, que poden quedar recollits en la carta de compromís educatiu.

5.3.2 COMUNICACIÓ

Entenem per comunicació, en general, el fet d'intercanviar informació. La comunicació és la base de la relació entre les persones. Permet compartir coneixement, idees i opinions, així com expressar els nostres sentiments i entendre els dels altres.

En el marc del projecte de convivència, i des d'una perspectiva organitzativa, la comunicació permet estar informats i establir vincles per evitar situacions de malentesos i confusions.

El comportament de les persones que formen part d'una organització, com és el cas d'un centre educatiu, depèn de les informacions que rep i de les relacions que s'estableixen dins la pròpia organització. Una organització disposa d'un bon sistema de comunicació quan tothom, tant les persones que en formen part com els possibles usuaris, coneixen els canals de comunicació existents i com accedir a la informació que l'organització genera. Els centres educatius, com a estructures organitzatives que aprenen, han de disposar d'una estratègia comunicativa, i ser capaços de generar espais per compartir informació i coneixement, per créixer com a organització.

Els centres educatius, a més de tenir dissenyada una estratègia comunicativa, han de vetllar perquè els professionals que hi treballen desenvolupin les habilitats comunicatives necessàries, i contemplin en les seves relacions tant aspectes de llenguatge verbal com no verbal.

Cal destacar també el paper de la llengua catalana com element fonamental de comunicació i cohesió social, sent la llengua comuna de relació en un marc de respecte a la diversitat lingüística.

5.3.3 NORMA

La norma és l'instrument regulador de la convivència que té com a finalitat garantir els drets i els deures de tothom.

Les normes formalitzen el necessari clima de respecte, seguretat i cordialitat del centre. Es tradueixen en un seguit de drets i deures, compromisos i responsabilitats que regulen i faciliten la vida al centre. A l'hora d'establir el marc normatiu del centre cal, en primer lloc, definir els objectius estratègics i operatius que es volen assolir. Tot seguit, cal redactar aquelles mesures que afavoreixen la consecució d'aquests objectius i decidir, si pot ser, per consens. Cal preveure la normativa necessària per al seu compliment, que ha de tenir valor educatiu i efecte dissuasiu. En aquest sentit, cal no confondre les normes amb simples orientacions. Les normes han de ser poques i clares, consistents i coherents, i han d'ajudar a entendre, assumir i reconèixer els límits. Han de ser públiques i conegudes per tothom, s'han de complir sense excepcions i s'han de revisar periòdicament. Aquest seguit de normes ha de quedar recollit a les NOFC.

D'altra banda, la gestió participativa d'aquestes normes comporta, a més de la implicació en la seva elaboració, el seu compliment per part de les persones afectades. El seu caràcter educatiu promou, també, l'educació per a l'assumpció de les conseqüències dels propis actes i la capacitat de plantejar-hi alternatives.

5.3.4 PARTICIPACIÓ

Participar és ser i sentir-se part d'una organització en la qual es considera part activa. La participació és una manera d'unir esforços, de generar sentiment de comunitat i de crear un ambient inclusiu.

En l'àmbit educatiu participar vol dir, sobretot, ser protagonista del propi procés educatiu. La participació educativa és el camí per avançar en processos comunitaris de treball i d'aprenentatge en xarxa, orientats a l'èxit educatiu, a l'afavoriment de la convivència i a la millora de l'entorn.

Els centres educatius han de promoure la participació de tota la comunitat educativa i crear les condicions perquè pugui ser una realitat quotidiana en la vida del centre. Aprendre a participar, tant en la construcció dels coneixements a l'aula com en la vida del centre i de l'entorn, requereix

actuacions i metodologies orientades a desenvolupar competències personals per formar persones responsables i una ciutadania compromesa i solidària, tal i com recull el nostre Projecte Educatiu.

D'altra banda, és molt clar que se n'aprèn participant; per això la participació vol estructures que la facilitin i pràctiques que hi invitin. El centre educatiu ha de guiar l'exercici dels drets vinculats a la participació de l'alumnat: a la informació, a la llibertat d'expressió, a la llibertat de reunió i d'associació.

Cal promoure estratègies que ajudin i motivin l'alumnat a participar en les activitats de l'aula, del centre i de l'entorn i cal que hi hagi coherència entre aquests tres àmbits. L'escola determina formes de participació dels alumnes que facilitin la seva presència en la vida del centre, el diàleg i la corresponsabilització, afavoreixin el compromís en l'activitat educativa i propiciïn la seva formació en els hàbits democràtics de convivència. D'altra banda, la participació de les famílies en el centre educatiu és un factor determinant en l'èxit educatiu dels fills i filles. Per a tal fi, la carta de compromís educatiu és l'instrument que estableix el marc de comunicació i de participació entre el centre educatiu i la família per dur a terme una acció coherent i coordinada en el desenvolupament personal, acadèmic i social de cada infant i jove.

6. Consideracions finals

La convivència és l'element clau de qualsevol societat. Generar un clima de bona convivència, respecte i compromís és tasca de tota la comunitat educativa. Des de l'equip docent impulsem aquest Pla de convivència per millorar i gestionar amb eficàcia i eficiència els protocols i les necessitats de la comunitat educativa per fomentar un ambient positiu que esdevingui benestar i qualitat educativa.

Volem donar al nostre alumnat el millor que els podem oferir i és que esdevinguin ciutadans respectuosos, compromesos i que tinguin voluntat d'impactar en el seu entorn per impulsar canvis positius, socials i personals. Volem aportar a cada un dels nostres alumnes i de les nostres alumnes el coneixement i la responsabilitat en la tria lliure dels actes que fan. Volem que sàpiguen que qualsevol acte té una conseqüència i volem encoratjar-los per aconseguir impactes positius ens els altres i en l'entorn. Volem que l'alumnat sigui actiu, se senti segur i sàpiga reconèixer el

valor dels altres, que identifiqui situacions de risc i vulgui allunyar-se'n, alhora que tingui el valor de denunciar actes perjudicials per ells mateixos i pels altres.

Necessitem el recolzament de tota la comunitat educativa, famílies i entorn. Hem d'aconseguir una xarxa sòlida que acompanyi als infants en el seu desenvolupament personal, oferint bons models i suport sempre que sigui necessari. Necessitem enfortir la relació amb la comunitat educativa per assolir plegats i plegades els objectius que volem aconseguir.

Com sempre, invertirem tots els nostres esforços.